

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Московщина в Галичині

В минулу неділю відбуло ся торжество посвячення нової православної церкви у Львові. Запрошеня на се торжество, підписані настоятелями церковної ради, архипресвитером Димитриєвичом і радником висного краєвого суду, Василем Мораром, були зрадаговані в чисто російським язичі. Се дало товчок «Przedświt-owi», який вже нераз сьміло висказав слова гіркої правди польським політикам, — до ось яких уваг:

Звідки російський язык при сій нагоді, яке єго оправдає, скоро сю церкву збудовано коштом буковинського релігійного фонду для православних Русинів і Волохів, сповнюючих військову службу при львівським гарнізоні? Руска чи навіть волоска мова була би тут на місци, але російська є лише проявою москвофільства.

Однак справу російського языка в Галичині належить поставити ясно і запитати: на якій підставі російського языка уживають пр. в поданях до властей, навіть часом у шкільних викладах? — І справді се питанє польського дневника зовсім на часі, а звертає ся оно своїм вістрем таки против самих польських політиків, які при всякій другій нагоді уміють найти досить енергії та сили, лише супротив москвофільства стають дуже лагідними та толерантними.

Жадна власть не є прецінь обовязаною принимати поданя в чужій, не краєвій мові, ба навіть она не є в праві полагати таких впливів без урядового перекладу. Чомуж она не робить з того ужит-

ку, а властиво чому власть толерує се загальне надужитє, що в краєве урядованє впроваджує ся чужий, незнакомий загалови російський язык?

Звичайно позбувають се питанє заявою, що се «внутрішня справа» Русинів, що языковою мовою можуть займатися хиба фільольоги, а не власти та що остаточно бесіда, якої уживають галицькі москвофіли, не є чисто російською. Але треба ближше приглянути ся сим аргументам, щоби переконати ся, які они нестійні.

Що се внутрішня справа Русинів — се вже само собою неправдиве, коли руский язык признаний краєним і єго мусять уживати власти в зносинах зі сторонами. А що не лише фільольоги рішають про языкову справу, але також власти з чисто практичних зглядів, нехай послужить факт, що в р. 1894. сконфісковано в Кракові відозву, видану в литовській мові, єдино на сій підставі, що була незрозумілою для місцевих властей. Чомуж російський язык має мати більші права на галицькій землі, чим литовський?

Справедливо є увага, що се не чистий російський язык і правдою є се, що в часи опресії хитрі москвофіли, які тепер вже беруть ся писати навіть зовсім «настоящую» московщиною, зредукували би єї до «онь», «быль» і кількох других подібних слів до польського, щоби і Богови і чортові поставити свьічку, а своє скверне діло вести дальше. Але і сей аргумент не устоїть ся. Бо чиж не маємо вже тепер видимого, несомнівого знамени нашого українського языка, а се: нашої фонетичної правописи? Уживана москвофілами (на жаль ще через половину і «консоліда-

ційним «Діло-м») т. зн. етимольогічна правопис повинна засадничо стати проскрібованою, як зі школи, так із ужитку всіх властей.

А що-до москвофільських видавництв, а спеціально «Галічаніна», згаданий на початку «Przedświt» аргументує так: Припустім, що злодії та опришки почали би видавати часопись спеціальним говором. Прецінь прокуратори і поліційні комісарі не учили би ся нарочно сего говору для виконаня конечної в данім случаю контролі. По просту або заказано би видавати часопись, або зажадано би від неї, щоби оплачувала записаного передкладчика. Сей приклад відноситься до «Галічаніна», видаваного російською мовою. Твердимо рішучо, що ин. прокуратори і поліційні урядники, які читають се письмо, не розуміють не лише поодиноких слів, але навіть не здають собі справи зі статей. «Галічанін», подібно як згадувана часопись говірна, є органом сторонництва с. є стоваришеня, що має мнимо проступні цілі з законного становиска. Отже чому користає фактично з привилеїв, яких не мають польські ні рускі часописи. Коли власти толерують існуюче сеї часописи, то повинні жадати, щоби удержувала на свій кошт записаного перекладчика, який єї текст з церковно-російського жаргону перекладав би на руский або польський язык.

Вправді ми є певні, що російський уряд покрит би також і кошти записаного перекладчика для «Галічаніна», але се не звільняє нашу власть зробити, що до неї належить. Однак що наші власти, які є виключно в польських руках, не вступають на сю природну і законну дорогу о-

16)

LABOREMUS

ДРАМА В 3 АКТАХ

ВЕРНИТЕРНЕ ВЕРНСОНА

переклад Лев Лопатинський.

ДРУГА СЦЕНА.

(Чути пуканє до дверей в глубині).

ГОТЕЛЕВИЙ СЛУГА.

Madame Wisby fait demander, si Monsieur peut l'accompagner en ville pour faire des emplettes.

ЛЯНГФРЕД

Annoncez moi à Madame Wisby. Dites que j'ai à lui parler.

СЛУГА

Madam Wisby est là. (Слуга цілком відчиняє відхилені двері. Видко):

ЛИДИЮ

(в елегантній сукні на улиці; власне натягає рукавички. Слуга відходить. Лидия вступає).

Що перебило? Др. Кан?

ЛЯНГФРЕД

(підходить та замикає двері). Ні, ні, ні! Щось зовсім иншого. Зовсім, зовсім друге! (вертає). Дотичить Русалки. Она стала більше силою при-

роди. Сентиментальність пішла проч! Страшна она стала! Більша!

ЛИДИЯ

Инший сюжет?

ЛЯНГФРЕД

Ні, старий, але розширений. Він, якого любить Русалка, — він, що має єї витягнути, є жонатий.

ЛИДИЯ

Він має бути жонатим — !?

ЛЯНГФРЕД

Чекай лиш. Тисяч разів ліпше. Чекай лише! Русалка бачить їх обоє на березі —

ЛИДИЯ

Єго і жінку?

ЛЯНГФРЕД

Єго і жінку. Она бачить, що жінка їстять єго. Бачить, що він єї обнімає. Бачить, як они обоє відходять, притулені до себе. Можеш представити собі єї лютє, неправда-ж?

ЛИДИЯ

Але се прецінь щось...

ЛЯНГФРЕД

Ні, чекай тільки! Головна річ зачинає ся доперва тепер! Така Русалка — така Русалка — она хоче виринути, дико виринути. Така Русалка не стерпить жадного опору. Она іде зі своєю

цілою дружиною, зі своїм цілим війском. Коли єго жінка знов прийшла над море, відзивають ся всюди приманчиві звуки та сьпіви. А зпосеред тих филь тонів вириває сама Русалка: Сей великий, темний голос — ти відчуваш єго, неправда-ж? — він звіщає природу, він звіщає здоровле жінки, яка є недужою і слабосильною. Від моря має се прильнути до неї та привести єї вздоровлене. «Ходи» — сьпіває хор, манить-туманить. — «Ходи, щоби ти стала щастем свого мужа. На моім лоні ти подужаєш!»

ЛИДИЯ

А потім убиває єї... (задержує ся).

ЛЯНГФРЕД

Се тобі ясно, не правда-ж? Се отвирає нові перспективи. Она прецінь не знає, що она робить. Се прецінь Русалка! Потім приходять він, як-раз, коли се збуває ся. Зразу єго розпука, потім єго острах і ненависть. А потім розпука Русалки. Она прецінь не розуміє того! — Потім хори! Великі хори — тепер они ростуть. Хор Русалки, який бере ся за ню і підносить єї до гори. А потім єго хор, хор морального світа. Га! як они збирають ся. І товплять ся зі всіх сторін! Та єї разом з єї світом скидають з гучом і громом назад у море! Назад до моря! — (тихо). Здаєсь мені, не треба тратити часу.

ЛИДИЯ

Як ти прийшов на се? Ти не читав сего?

чищення кравих відносин з заграничних впливів, можна пояснити собі тільки тим, що Полякам є на руку москвофільська партія, яка хотять працює в користь їх традиційного, але подальшого ворога-Москаля, та за те в десятеро більше підточує корінь молодого руско-українського народу, який тут під боком, в самій Галичині, стає їм недогідним сусідом.

5)

Богдан Барвінський.

З'їзд

галицького князя Данила з угорським королем

Белею IV в Прешбурзі 1250. р.

(Історично-критична аналіза).

(Кінець).

Однак справа вияснить ся (в иньшій спосіб її годі пояснити), коли пригадаємо собі, що причиною походу Белі IV. на Австрію був напад деяких сторонників Германа баденського на угорську територію і то, що австрійський намісник німецького цесаря, князь Отто баварський, поширав свого свояка Германа у его заходах около заволодіння австрійськими країнами. В наслідок походу Белі зникла була вже надія на те, щоби Герман міг колинебудь вийти в посідане згаданих країв; тож видаєсь дуже можливим, що Отто баварський, котрий між тим уступив був із становища цесарського намісника, а тим самим був зовсім свободний у своїм діланю (хоч і перед тим він не багато зважав на те, що був цесарським намісником і старав ся поладнати справу в мирний спосіб¹⁾). Із звістки Г.-в. литовиси, як ми згадували, видно зовсім ясно, що наради вели ся в справі австрійської спадщини; тут в Прешбурзі уложено собі, правдоподібно, плян поділу австрійських країв. Мав він випасти не лише в користь королів угорського та чеського, але й у користь Германа з Баден за інтервенцією его св. яка, бувшого цесарського намісника, князя Оттона баварського, що також прибув до Прешбурга.

Про те, що литовисам воеводою міг бути Оттон баварський та що такі ухвали могли застати на з'їзді, можна вносити із подій, що послидували прешбурському з'їздові.

По нарадах в Прешбурзі мали правдоподібно інтересовані приступати до спільної акції у виконаню своїх плянів. В тім 4. жовтня 1250. р. умер Герман баденський (як здаєсь, наслід-

¹⁾ До сего міг его слонукати влське згадавний компроміс, який він був заключив з Германом баденським.

ком отруї²⁾). В сей спосіб уступив з дороги Вячеслави та Белі непожаданий союзник, котрого Вячеслав тернів може лиш для того, що він був оженений з вдовою по его синові Володислави, Гертрудою. Чеський король, що бажав лиш для себе самого придбати Австрію, чуючись по смерті Германа свободним від ухвал, які запали в Прешбурзі таки в початком 1251. р.³⁾, розпочав акцію на власну руку, не оглядаючись ні на угорського короля, ні на Оттона баварського, що провадив справу в користь Германа баденського. Король Вячеслав та его син Отокар рушили з війском до Австрії, не стрічаючи нікуди спротивлення. Аж в самій Австрії виступив против такого поведеня опікун небіщика Германа, Отто баварський, що тепер хотів, правдоподібно, з австрійської спадщини депо для себе позискати⁴⁾. Однак він не міг видержати сильного напору Чехів. Ціла Австрія дісталась в руки чеського короля, а его син Отокар заняв 12. грудня 1251. р. сам Відень⁵⁾. Тепер запротестував оружно также другий поминений союзник із Прешбурга, Беля IV. В маю 1252. р. бачимо его у поході на Австрію, а в половині червня табором під Віднем⁶⁾.

Се результати, до яких ми дійшли в нашій розвідці. Оголошуємо її друком без згляду на се, чи наша гіпотеза удержить ся супроти критики, чи ні, в надії, що чейже не остане она без користі для історії.

У Львові, дня 9. жовтня 1901. р.

Війскові практики в Галичині.

(Кінець інтерв'ювання пос. Войка).

Сей процес і ся справа, яку тепер судять, є скандалем, що плямить сю часть австрійської армії, яка називає ся X корпусом. Думав комендеруючий пан Гальгочи, що раз на завжди замкне уста днешникарству, яке уймає ся за бідними воєнками, а тимчасом бодай, чи десятки літ зможуть війсковість змити з сеї плями. Редактора «Głos-u przemysk-oro» п. Рефера Витолда кілька разів увільнив суд присяжних в Перемішля по переведеню доказу правди на найріжнійші надужитя війскової дисципліни, сам урядничий трибунал, орікаючий у Львові, увіль-

²⁾ Huber: Gesch. Öst. I, стр. 534. Колиб прийняти, що Беля IV. ще таки в липню вернув домів з походу до Австрії, то з'їзд в Прешбурзі міг відбутися ся дець пр вкінці липня; в кождім разі треба его покласти дець на серпень, бо як свідчить звістка Г.-в. литовиси, тоді був дуже гарячий дець, отже було ще літо 1250. р., як рав ще перед смертю Германа баденського.

³⁾ Logenz: Deutsche Gesch. I, стр. 90.

⁴⁾ До сего міг він чути ся управлінням на основі згадавного компромісу з Германом баденським.

⁵⁾ Huber: Gesch. Öst., стр. 526 і дальші.

⁶⁾ Bachmann: Gesch. Böhm. I, стр. 549; Huber: Gesch. Öst. I, стр. 529.

нив его в голосній афері з офіцерами 58. п. п. і доперва треба було цілої злости та надужити війскової могутности, щоби сего чоловіка цілковито зруйнувати прямо на здоровлю. Суд арбітрів кілька разів увільний его від війскової служби, як неспосібного, але мимо сего, безпосередно по процесі з офіцерами 58. п. п., его взяли за рядового до краввої оборони в сій очевидній цілі, щоби війсковість, цілий перемиський корпус міг бутя пімщенем, за се тільки, що цивільний трибунал невинного не міг замкнути до в'язниці, єдино для сатисфакції війсковости.

Війсковій команді потреба було пімести на однім чоловіку і до сего хорім на чахотку! І покористано ся першою нагодою: за смішно дрібне переступство засудив его війсковий суд на шість місяців гарнізової в'язниці. Отсе сатисфакція для ц. і к. армії, отсе почесна победа війскового духа над публичною опінією, отсе тайне, війскове судівництво — его справедливість, людяність. Рефер своїми співгорожанами, цесарско-королівськими урядниками увільнений тричіть три рази, але з мести за се тайними, замкненими в собі війсковими судами засуджений — справді, що тяжко було скомпромітувати себе гірше в публичній опінії, як сего рода поступованєм, з трудностю можна було вишукати факт, який міг би глущу викликати неохоту до війсковости.

Але не кінець на тім. Сего бідного чоловіка, якого дни життя може є почислені, потягають еще до відвічальности перед судом присяжних, всякі прояви публичного обуреня гнобять прокуратор конфіскацію, а в цілі нового вилоченя Рефера і продовженя ему гарнізового арешту, засів в суді війсковий аудитор, щоби мати бачність на найменше висказане ним слово. З трудом лише позбула ся оборона непрошеного гостя з судової салі.

Але перехопили ся гонителі в своїй жостокій мести, єї вістре звернуло ся против них самих, а підчас веденої під добу розправи такі річи повиходили на яву з кошарського жигя, що гірка вдяка належить ся війсковости за сей процес, бо ото нарід переконав ся наочно, яка судьба чекає їх дітий в мурах касарні.

Іменно зізнав поручник 90. п. п. Ролінський, що воєнків, які не досить скоро змогли познати таємниці муштри, мучив екецарками поза службовими годинами, не даючи їм з'їсти обіду разом з другими жовнірами, поневіряв їх скорим бігом т. з. «Laufschritt!» і таранем ся по землі «Nieder!», причім сей поручник мав відвагу твердити, що поступав по мысли службового регуляміну, який власне наказує «ощаджувати чоловіка і матеріал» (Schonung von Mann und Material).

Дальше зізнав свідок, підофіцер 58. пп., що сих бідних т. зв. «офермів», до яких можна зачислити багато галицьких хлопів-анальфаетів, які не можуть дати собі ради з німецькою муштрою, держать ся в касарні, не випускаючи ані на хвилию навіть на місто, зізнав заприсяжений Юрко Сало, що капраль Романкевич алярмує людей по ночі і за те збирає еще похвали від своїх настоятелів.

Зізнали дальше свідки, а і сам воєнк Айзик Бергер, що коли прийшов з 24-годинної служби на варті, змучений і з дрозцами не міг достаточо вичепурити ся до розказу, заповідженого на годину пізнійше, казав ему кадет Мацоврек рокувати що пів години в повнім рипштунку, а коли хорій Бергер зараз не ставив ся, але положив ся на ліжку, сей кадет Мацоврек віддав до арешту, а війсковий суд до гарнізової в'язниці на час трех місяців, з твердим ліжком в дни посту і т. д.

Також зізнав під присягою свідок Виस्कель, «ерзацрезервіст», що жовнірам казали скакати через нічим невинений бальок в висоті метра і то в повнім узброєню. Той сам свідок бачив, як один жовнір розбив собі в наслідок того голову, а один звихнув руку. Вправді була при тім, як звичайно при гімнастичних вправах т. зв. асекурація, але она в виді двох капральів служила до того, щоби який жовнір не втік поза бальок, замість скочити.

Висше наведені факти є тільки дрібною частиною того, що доси викрила розправа, але і они вказують на се, що мальтретоване жовнірів

ЛЯНГФРЕД
Ні, се вчинила історія, яку мені розповіджено що-їно. Дійсна подія. Страшно!

ЛИДИЯ
Історія?

ЛЯНГФРЕД
Історія про недужу жінку, яка була така музикальна. Думали: може музика буде в силі вилічити єї. Сублімна ідея. Не правда-ж? І так спроваджено одну велику п'яністку... п'яністку до хорої. Она мала її щодень подавати цілочого напою. І она сповняла се з чудесним успіхом. Сила хорої змагали ся, зростали в музиці — як цвіті, що їх вивесуть з пивниці на теплий воздух.

ЛИДИЯ
Се було знаменито.

ЛЯНГФРЕД
Знаменито? Ти кажеш знаменито? Знаєш, що она зробила?

ЛИДИЯ
Ся п'яністка?

ЛЯНГФРЕД
Убила єї! Подумай собі: Була в силі вилічити єї музикою, а потім убила єї нею! Она надужина своєї сили. Забрала мужа; убила сю, що ле-

жала безпомічно, тисячними, таємними штучками.

ЛИДИЯ
Хто — хто се оповів тобі? Др. Кан?

ЛЯНГФРЕД
Вуйко? Ані слова не сказав. Навіть цятівки. Се вже з тим вуйком стає божевілем! — Представ собі тепер проваджене оркестри довкола сего нового, ясного голосу. Крик о поміч німецької. Ясна скарга невинної. І холод елементу, в яким она потацає — темний голос!

ЛИДИЯ
Але се неможливо, щоби в сей спосіб збуло ся.

ЛЯНГФРЕД
Що думаєш? —? Про що говориш?

ЛИДИЯ
Про неї, неї, яку немов то убили.

ЛЯНГФРЕД
Недужа? Як се тобі прийшло на думку? Яке-ж мало би збутися?

ЛИДИЯ
Чи я там знаю? Хто-ж се взагалі може знати?

Чи не понимаєш, що з тебе закепували?

(Дальше буде).

війшло при війську в систему, котра повинна чим скорше устати, не лиш в інтересі людскости і гуманітарности, але в інтересі самого війська, бо хто в стані предвидіти, чи мальтретовані жоввірі не піднесли би в рішучій хвилі бунту проти своїх гнобителів.

Але та сама військовість, котра в інтересі правди так воює спростованнями і процесами проти дневників, допускає ся чинів, гідних напаятвання, коли ходять о виявлене правди. Ото коли обжаловані дневникарі піднесли в інкримінованих статях, що при війську діють ся різні надужитя, ба навіть грошеві мальверзації, заперечила команда Х. корпусу ц. і к. армії, що в часі, о котрім бесіда, не лиш не засуджено нікого при війську за мальверзації, але навіть не було ніякого слідства того рода. А коли в відповіді на те впроваджене в блуд судових властей обжаловані відповіли подавем прізвищ і незбитих фактів, як іменно, що поручник Махінка і двоє фельдфеблів відсиджує як-раз тепер кару за мальверзації в військових магазинах, відповіла спершу команда Х. корпусу, що не знає жадного поручника Махінка, аж доперва, коли суд загрозив внесенем жалоби до міністерства, відповіли, що військовий суд не видасть актів поручника Махінка, бо то зашкодило би слідству.

В той безприкладний спосіб відмовляла команда доставки свідків, потрібних до переведення доказу правди, а наведених обжалованими а прийнятих ц. к. трибуналом. Як назвати того рода утруднюване доказу правди?

Не предсказуємо вислїду процесу, що як-раз точить ся у Львові, але, що він вже нині є великим нещастем для військовости, є її компромітацією, то признає кожний неупереджений. В той спосіб дискредитує ся сама військовість найбільше через таке переслідуване і німету, яку виконано на Регері, ослабляє ся сама найбільше і навіть в колах доси зовсім рівнодушних викликує обурене проти такого стану річий в армії.

В імя права, справедливости і людскости, в імя самої ідеї оборони краю, занітуємо Г. Е. Пана Міністра крайової оборони, що думає робити для санации нездорових відносин військових, а особливо, що задумує зробити, щоби факти, подібні до висше наведених, більше не повторили ся, щоби п. Регерови вимірено справедливості і щоби винні понесли заслужену кару?

Відень, дня 22. жовтня 1901. р.

Яков Бойко і тов.

НОВИНИ.

— Календар. В середу: гр.-кат. Андрея; рим.-кат. Марцеля. — В четвер: гр.-кат. Луки еванг.; рим.-кат. Вольфганга.

— При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залежости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.

— Людовий університет в Коломиї. Програма популярно-наукових викладів в Коломиї на місяць падолист є отся: дня 3. проф. Волод. Масляк: «Старинні Греки і Римляни» (виклад другий); дня 10. проф. Волод. Масляк: «Старинні Греки і Римляни» (виклад третій); дня 17. проф. Волод. Масляк: «Старинні Греки і Римляни» (виклад останній); дня 24. проф. Іван Білик: «Вода і складові часті: водень і кисень».

Усі відчити з відповідними демонстраціями, а відбувати муть ся як звичайно в салі «Народного Дому» о 5. год. пополудни. Вступ безплатний.

— «Тепле его слово». Дня 26. вересня с. р. ректор львівського університету др. Ридигер на домагане делегації українсько-руських студентів поручив університетській канцелярії, щоби на всі подання в укр.-руській мові видавано відповіді в тій самій мові. Се поручене ректора не було ніякою уступкою в користь укр.-руської молодіжці, бо се їй належало ся від 1878. р. на основі ухвали сенату. Здавало ся, що університетська канцелярія вповинить приказ ректора, та стало ся інакше. Як взагалі сего року на львівському університеті завзятійше як перед тим виступлено проти українсько-руського язика, так також і канцелярські функціонарі університету поступили самовільно, проти волі ректора, і на рускі подання о увільнене від чесного виставили резолюції в польській мові. Та однак минули ті часи, коли наша молодіж не сміливо домагала ся своїх народних прав. Сего року ціла українсько-руська академічна молодіж рішучо зажадала того, що їй після закону нале-

жить ся, і постановила ні на пядь не дарувати свого. Солідарність у неї в народних справах доказала свого, бо, як дізнаємо ся, всі укр.-руські академіки звязали ся «словом честие», що не приймуть польських резолюцій на свої подання внесені до університету. Нині як-раз дали доказ солідарности і всі що до одного відкинули польські резолюції на подання о увільнене від чесного, хотій сей крок при звиснім шовінізмі, який тепер слідно на університеті, може стояти утрати року для не одного задля недостатку грошей на вписи. Крім того студенти-Русини вислали нині депутацію до ректора д-ра Ридигера, з жалобою на покривджене її національних прав. Але др. Ридигер відповів вже інакше як перед тим; заявив іменно — подібно як недавно богословом — що ся справа належить до декана виділу (в сім разі до декана філософського виділу, д-ра Фінкля), а коли би декан відказав, тоді студенти можуть відкликати ся до університетського сенату. Доси ще не була депутація у декана д-ра Фінкля, задля неприясутности его на університеті, але маємо повну надію, що пан декан дасть прихильну відповідь і не скаже так довго надумувати ся, як декан богословського виділу ке. др. Фіалек, і пізнійше з там більшим упокоренем признати справедливості домагань укр.-руської молодіжці.

— Гарні надії. Дізнаємо ся, що між творами, які прислано на драматичний конкурс, находять ся деякі, котрі можна справді уважати перлинами в нашій драматичній письменстві. Є в них не лиш вірна обсервація життя, але і незвичайний поетичний полет та високопарна дикція, що при відповідаючій змістови формі надає тим творам перворядну вартість. А годить ся також згадати, що під титулами, котрі звучать якось буденно, криють ся теми, що обіймають зовсім нові, доси у нас не виставлювані сюжети переважно в ріжких верстах нашої суспільности. Проте нетерпеливо ожидаємо появи оцінки конкурсової комісії, котра дасть можливість розширити сі драми між нашою публікою.

— З Тернополя. Виділ Рускої Бурси в Тернополі подає до відомости, що загальні збори членів товариства відбудуть ся дня 6. падолиста 1901. р. о 2½ год. з полудня в комнатах «Рускої Бесіди» із звичайним порядком дневним. — Юліян Лещицький секретар. (Всі другі рускі часописи просить ся о повторенє сего оповіщення).

Виділ Подільської Ради в Тернополі оголошує: Довірчі збори виборців до повітової Ради відбудуть ся в середу 6. падолиста о 2. год. з полудня в комнатах «Рускої Бесіди» в Тернополі. Просимо всіх виборців нашого повіта, щоби численно на тих зборах явили ся, а то в ціля обговорення кандидатур та способу переведення виборів; рівночасно звизаємо Веч. оо. духовних та людий нам прихильних, щоби той справи припильнували, а в особенности, щоби спонукали виборців до приїзду на нараду до Тернополя.

— З Перемишля пишуть нам: В неділю дня 27. с. м. відбула ся в Перемишлі послідна ювілейна процесія, а шеста з черги. Як у всіх попередних процесіях можна було завважати великий лад, так і сим разом. Вірних зібрало ся тисячі, може тому, що се була послідна ювілейна процесія. Цілий похід попереджували ряди хоругов, образів, відтак йшли брацтва, за ними рядом йшли питомці перемиської духовної семінарії, відтак несено хрест капітульний, а за ним ступали усі крилошани. Похід сям разом провадив о мітрат Волошинський. За священниками йшли тисячі вірних з побожними піснями на устах. Процесія вийшла з руск.-кат. катедри о 4. год.

Найперше похід попрямував через улицю Францішканську і Львівську до церкви на передмістю «Болонь», відтак до костела оо. Францішканів і лат. катедри.

Вже смерком вертала процесія до рускої катедри. Чаруючо виглядало згиря рускої катедри з сумраці вечірнім, заповнене тисячами людями і ясными свічками. В церкві докінчилось ще ювілейні моїтви, суїлікація, а відтак о мітрат поблагословив вірних Найсвятійшими Тайнами. II.

— До страйку на львівській політехніці мабуть не прийде, бо як нас інформують, міністерство просвіти вправді відказало жєнщинам права звичайних слухачок, але віднесло ся до професорів всіх політехнік в Австрії, щоби висказали свій осуд про сю справу. Як можна передвидіти, осуд професорів випаде прихильно для слухачок.

— Лікар-дентист др. А. Гонька мав в суботу габілітаційний виклад в хірургічній клініці у Львові на тему: «Вказівки до витяганя зубів після вишпного стану науки». По викладі лікарський виділ односторонно ухвалив іменувати д-ра Гоньку доцентом дентистики на львівському університеті і просити міністерство просвіти, аби затвердило сю ухвалу.

— Злі духи перед судом. Вчєра почала ся судова розправа проти еміграційних агентів Сильвія Нодаріого, котрий мав своє бюро в Удіне, і Василія Сідельника, що займав ся висилкою емігрантів з Галичини до Бразилії і був плат-

ним агентом Нодаріого. Діяльність еміграційного бюро в Удіне, котрого властителями є два братя, Сильвіо і Людвик Нодарі, почала ся перед 8 роками. Сідельник вступив в службу Нодаріх перед 6 літами і по кількох роках доробив ся значного майна та купив собі реальність за кількадесять тисячів корон в равській повіті. Сідельник, яко укінчений гімназіялет, визначав ся незвичайною проворностию і меткостию і писав сотки тисячів таких переконуючих, брехливих листів до галицьких селян, що они єму вірили і пускали ся на сліп до Бразилії. Тим способом тисячі селян з Галичини а по ній найбільше з Країни замість найти обіцяний рай гинули на бразилійських просторах з голоду або на жовту пропасняцю.

Прокуратурія обжаловує Сильвія Нодаріого і Сідельника о ширене неправдивих вістий про добро в Бразилії та о те, що они помагали повобранцям утікати перед військовою службою.

Оба обжаловані не почувають ся до вини і Сильвіо Нодарі заявив, що еміграційне бюро в Удіне належить до его брата Людвика. Сідельник знова визнав, що він був лише платним урядником в бюрі Людвика Нодаріого, а все, що писав, робив на приказ свого хлібодавця.

— Вісти з американської Руси. Амер. «Свобода» доносить, що о. Василь Жолдак відїхав дня 10. с. м. з Нового Йорку до Вінніпег в Канаді, а звідтам поїде на другі колонії.

— Нещасний скок. З кінного трамваю на ул. Городецькій у Львові, як провірено вчєра, вискочила Олена Крайнік і погинула в наслідок стрясеція мозку. Померша вертала з двірця, де відводила свого мужа, властителя торгівлі обуви при ул. Сикетуській.

Вчєра переслухувано візника трамваю, Юліяна Романова і кондуктора Петра Рака. Оба визнали, що трамвай не їхав так дуже скоро, як здавало би ся.

— Цісарські стипендії по 2.000 корон на дальше образование за границею одержали Іван Кунтсман і Мар. Кучинський, оба укінчені слухачі виділу будови машин на львівській політехніці.

— Залюблений детектив. В Арадї на Угорщині покинула сима днями молода і хороша жінка свого чоловіка з забрала єму 1600 К. Чоловік зробив зараз донесенє до поліції, а та незадовго вислїдила, що молода жінка поїхала до Великої Кікінди. Поліція вислала туди зараз за нею одного зі своїх найзручійших детективів, щоби єї звідтам привезти. Детектив вислїдив дійсно молоду жінку, але коли єї побачив, так відразу в ній залобив ся, що не богато роздумуючи — втік з нею.

— Вірна приязнь. Філадельфійська часопись «The North American» подає отсей образець: Якийсь Американець годував в своїм домі малпцу. Се звїратко було дуже розсудне. Убирало ся в нарочно для него прилагоджені шовкові одяги, а з лихих навичок мало те, що любило курити файку. Так жила сея малпочка на потїху своему панови, аж раз вийшла на подвірє, де бавили ся котята. Малпа зразу приглядала ся їм, а за хвилию прибігла до громади котят, а хопивши одного з них, побігла до хати свого пана. Від тої поря кіт і малпа стали сердечними приятелями. Малпа так полюбила kota, що відвикала від всіх своїх навичок, котрі, як бачила, не подобають ся котови. І так йшов день по-за день аж нещастє хотїло, що кіт здох. Малпа стративши свого дорогого приятеля, сумувала цілими днями. Чутє жалю у неї було так велике, що хотїла утопити ся, але все ратував єї пан. Аж одної ночі, коли всі спали, а єї ніхто не підглядав, висунула ся тихцем до кухні і ту утопила ся в посудині з водою. — Малпа, хоч як ми кажемо, нерозумна звїрина, а однак она може завстидати своїм чутєм привязаня і любови не одного чоловіка.

— Родимці! Памятайте про будову руского театру у Львові!

Телеграми.

Відень, 29. жовтня. На нинішнім засіданю державної ради по відповіді міністер-президента д-ра Кербера на інтерпеляцію в справі достаточеня праці робітникам, проєгулено до дальшої розправи бюджетової.

Відень, 29. жовтня. Німецький аграрник пос. Пешка згодив ся на відложене дискусії над своїм наглим внесенем — після першого читаня бюджету.

Будапешт, 29. жовтня. Після найновійших диспозицій великий князь Михайло Миколаевич прибуде нині 6 год. 10. перед полуднем incognito до Будапешту. Цісар буде его очікувати на двірці і відвезе до готелю Брістоль, де великий князь замешкає. Вечером галевий обід.

Будапешт, 29. жовтня. Вчєра помер тут бувший міністер рільництва Шехений.

Москва, 29. жовтня. Відбули ся тут антианглійські демонстрації, а прихильні Бурям. В англійським консуляті повибивано вікна а консуля побито.

Берлін, 29. жовтня. Як Local Anzeiger доносить з Петербурга, тамошний муж довіря Бурів одержав звістку, що Англія поробила Крієрови мирові пропозиції. Крієр мав в справі сих пропозицій конферувати з делегацією Бурів, яка перебуває в Європі.

Новий Йорк, 29. жовтня. Нині рано відбуло ся страчене Чолгоша, убійника Мек Кінлія, за допомогою електрики.

Руан, 29. жовтня. Робітники в пристани заявили ся однодушно за бойкотуванем англійських кораблів і жадають, щоби зібрав ся європейський конгрес пристаневих робітників, який постановив би ухвалу: «не ладувати жадного англійського корабля в Європі», щоби в сей спосіб змусити Англію до покінчення війни в південній Африці.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Небувала, сензаційна програма!

від 16. до 31. жовтня 1901.

При співучасті військової музики 24. п. п.

1) Stack з Мільтону, найславніші гімнастики на потрійнім реку. 2) The 4 Berrlings, знаменитий акт воздушний. 3) Karley Trio, коміки grotesque і музикальні. 4) Rubens, транспарентний маляр. 5) Francois Rivoli, мимік в товаристві Емми Rivoli. 6) Реямограф і оркестра 7) Les trois Berg, турецкий акт фантастичний. 8) Александер Trebitsch, гуморист. 9) Lina Morganti, артистка в свистано. 10) Jelli Trio, вокальний терцет і тансерки.

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представленя. Шо п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набуті в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософичного виділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Устні зголошеня приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (1 п. Сала VIII) межі 12 год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософичного виділу, Львів, Університет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса комнат і

Картини: Верещагіна, Шевченко в домініні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Др. Олександр Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечє будинки і веї предмети движими против огневих шкід.

„Дністер“ припоручили Преосвящ. Ординарїати Всєч. Духовенству і вірним всіх трєх Епархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор. 11 сот.	} разом 520.406 кор. 66 сот.
Резерва премїї	171.942	„ — „	
Резерва спеціальна	6.000	„ — „	
Фонд емеритальний	30.924	„ 54 „	

Тарифи „Дністра“ умірювані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премїї.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроблемно в присутності Делегата і 2 членів.

Полїси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краввий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долїні, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Заїшчїках, Городку і Богородчанях.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Києві; а таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізїї на рускі публічні допродїйні ціли; полїси і квїти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема базько агентий „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізїї.

Зголошеня о агенції треба шикити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

На житє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потрученя провізїї або конїтів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

поїзд		до Львова		поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годїні				відходить о годїні			
	6:10	з Кракова, Берліна, Врзлави, Відни		6:25	до Станїславава, Пидволочского, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Іскан, Га. апу), Гусятина		1:55	до Пидволочск (Київ) Бродів дв. головний		
	6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6:43	„ „ „ „ дв. Підзамче		
	7:45	з Янова		6:35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	до Кракова (Відни, Варшави), Берліна		
	8:00	на дв. головний		2:55	до Скольного, до Лавочного (1. лпн. до 15. вер)		
	8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9:00	до Янова		
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:15	до Янова		
1:35	8:50	з Кракова, Відни, Варшави, Пешту, Берліна		9:25	до Пидволочск, Бродів, Гусятина дв. Пид		
	11:45	з Рашова, Любачова, Самбора		9:42	„ „ „ „ дв. гол.		
	11:55	зі Станїславава (Керсємезе, Потутор)		10:20	до Сокаля, Белзци, Рави рускої і Любачова		
	12:55	з Янова		10:25	до Чернівців		
	1:10	зі Скольного, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята		
	3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.		2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята		
	4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
2:20	6:11	з Пидволочск (Київ) Бродів на дв. Пид.		3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.		
2:35	5:35	на дв. голов.		3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.		
	5:50	з Кракова		3:30	до Рашова, Хирова, Любачова		
	5:40	з Чернівців, Іскан					
	6:00	з Сокаля, Белзци і Любачова					
Н і ч				Н і ч			
	7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		12:45	до Станїславава		
	8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20	до Кракова (Відни, Берліна, Варшави)		
	9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно		6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвїт. 1902 щоденно		
	9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова		
8:40	9:50	з Кракова (Відни, Берліна), Ясла, Розвадова		7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний		
2:31	9:40	з Чернівців, Букарешту,		7:32	дворець Підзамче		
12:15	10:20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		7:25	до Сокаля і Рави рускої		
	10:20	з Пидволочск (Київ), Бродів на дв. Пид.		7:52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)		
	10:02	на дв. голов.		9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня		
	3:12	з Пидволочск Кошичинець на дв. Підзамче		10:30	до Чернівців і Іскан		
	3:35	на дворець головний		11:00	до Кракова, Відни, Варшави		
				11:10	до Пидволочск, Бродів дв. головний		
				11:32	„ „ „ „ дв. Пид		
				4:15	до Кракова, Відни, Берліна, Самбора		
				4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод		

ЗАМІТКА: Пєра нічка числит ся від 6 годїни вечером до 5 годїни 59 минут рано.

Час середно-європейский різниця ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Галсманна ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красних ч. 5. в подвірю, сходи П. двері ч. 52) в урядових годїнах (8—3 а в свята 9—12).